

Vergaderjaar 1998–1999

26 200 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1999

Nr. 5

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 23 oktober 1998

Met deze brief informeer ik u over **een Arbo-incident op de vliegbasis Twenthe**.

Uit metingen die TNO onlangs in opdracht van de Koninklijke luchtmacht op Vliegbasis Twenthe heeft verricht, is gebleken dat in een hangaar waar vliegtuigonderdelen worden bewerkt die met strontiumchromaathoudende verf zijn behandeld te hoge concentraties schadelijke stofdeeltjes vrijkomen die het personeel zou kunnen inademen. De werkzaamheden in de hangaar zijn terstond gestaakt. Op alle andere locaties van de Koninklijke luchtmacht waar met dergelijke verf wordt gewerkt, worden thans de beheersmaatregelen geëvalueerd en metingen verricht. In afwachting van de uitkomsten zijn ook daar de werkzaamheden opgeschort. Ook de andere krijgsmachtdelen onderzoeken inmiddels of bij hen chromaathoudende verf wordt gebruikt en of er knelpunten zijn.

De metingen

De metingen in de hangaar zijn uitgevoerd met het oog op een verbouwing die nodig is om de luchthuishouding in de hangaar aan te passen. Het personeel dat in de hangaar werkt, klaagde daar al enige tijd over. Tijdens de voorbereiding van de bouwkundige aanvraag voor de aanpassingen aan het gebouw wees de Arbeidsinspectie erop dat deze onderbouwd zou moeten worden met metingen van de lucht op de desbetreffende plaatsen. TNO is gevraagd de metingen te verrichten, en daarbij vooral te letten op sporen van oplosmiddelen, vliegtuigbrandstof en chromaathoudende verven. TNO heeft de metingen op 11 augustus uitgevoerd en de voorlopige analyse van de resultaten op 14 oktober aan de basisleiding gerapporteerd.

De norm

Omdat de aangetroffen concentraties de norm, de «maximum aanvaarde concentratie» (MAC), voor chromaathoudende stoffen meer dan tienmaal overschreden, heeft de basiscommandant na overleg met het personeel nog dezelfde dag het werk in de hangaar stilgelegd. Een dag later heeft de luchtmachtstaf de andere onderdelen opgedragen hetzelfde te doen en te beginnen aan een inventarisatie van mogelijke knelpunten. Het betrokken luchtmachtpersoneel is terstond geïnformeerd en er is een telefonisch meldpunt bij de Arbodienst ingesteld waar personeel dat in de loop der jaren met chromaatstof in aanraking is geweest zich kan laten registreren. Uiteraard kan men zich ook wenden tot de Arbo-coördinatoren en de bedrijfsartsen van de onderdelen.

De risico's van het werken met gevaarlijke stoffen worden reeds lang onderkend. Dit geldt voor uiteenlopende sectoren van het bedrijfsleven en bij de krijgsmacht vooral in de werkplaatsen en de onderhoudsbedrijven. In dit geval gaat het om chromaathoudende grondverf die vooral wordt gebruikt voor vliegtuigen, helikopters en de bijbehorende gronduitrusting. De werkzaamheden die risico's opleveren, zijn met name het verven en het bewerken van oude verflagen. Chromaathoudende grondverf wordt sinds jaar en dag gebruikt vanwege zijn onovertroffen roestwerende werking. Naar het zich laat aanzien zal het nog enige jaren duren voordat er gifvrije alternatieven beschikbaar komen met vergelijkbare prestaties. Verschillende voorzieningen en reglementen, gebaseerd op de Arbowet, die kunnen variëren van luchtzuivering tot persoonlijke beschermingsmiddelen, zijn erop gericht de gezondheidsrisico's beheersbaar te houden. MAC-normen, die voor elke stof afzonderlijk zijn vastgesteld, zijn de parameters waaraan de (on)veiligheid op een plaats kan worden afgemeten.

De metingen die TNO op de Vliegbasis Twenthe heeft verricht, lijken er vooral op te wijzen dat ook in de nabijheid van plaatsen waar de werkzaamheden worden verricht te veel schadelijke stofdeeltjes kunnen voorkomen. In dat geval zou niet zo zeer de bescherming in het geding zijn van degene die de werkzaamheden uitvoert, maar meer die van collega's in zijn omgeving.

Maatregelen

Naar aanleiding van het voorval op de Vliegbasis Twenthe zullen metingen worden gedaan bij alle onderdelen van Defensie, dus ook bij de andere krijgsmachtdelen, waar met chromaathoudende verven wordt gewerkt. Andere gebruikers van de F16 – België, Denemarken, Noorwegen en de Verenigde Staten – alsmede Fokker en de KLM zullen worden benaderd om ervaringen uit te wisselen. Het doel van de inventarisatie is vast te stellen of de preventieve maatregelen toereikend zijn en voldoende in acht worden genomen. Waar dit het geval blijkt te zijn, kunnen de werkzaamheden worden hervat. Op plaatsen waar de MAC-normen ook worden overschreden, zullen maatregelen worden getroffen om de arbeidsomstandigheden op het vereiste peil te brengen.

Slot

Op de meeste werkplekken is de luchthuishouding toereikend en zijn er voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor handen. Een eerste ronde langs de geneeskundige diensten van de Koninklijke luchtmacht heeft geleerd dat daar tot dusver geen medewerkers bekend zijn met klachten die verband lijken te houden met blootstelling aan chromaten respectievelijk strontiumchromaat. Het voorval op de Vliegbasis Twenthe

is voor Defensie aanleiding bij álle krijgsmachtdelen de veiligheid te onderzoeken van de werkplekken waar personeel met chromaathoudende verf in aanraking kan komen. Ik zal u zo spoedig mogelijk inlichten over de resultaten van de inventarisatie en de consultaties en over de stappen die Defensie zo nodig zal zetten om de werkomstandigheden te verbeteren.

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof